

ถวิล พึ่งมา

พลิกบทบาท...มือปราบ 'นักเรียน-นักเลง' สู่ 'อธิการบดี ลาดกระบัง'

ไต่ยืนชื่อ ถวิล พึ่งมา ครั้งแรก หลังจากเกิดเหตุการณ์นักศึกษาจาก 2 สถาบันชื่อดังย่านปทุมวัน ก่อเหตุทะเลาะวิวาทครั้งใหญ่ ในช่วงปี 2554 ซึ่งขณะนั้น นายถวิลนั่งรักษาการแทนอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน โดยมารับหน้าที่แทนรักษาการแทนอธิการบดีคนก่อนๆ ที่ขอลาออกไปถึง 6 คน ในช่วง 2 ปี เพราะปัญหานักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันไม่ได้หยุดได้หย่อน

ซึ่งสถานการณ์ในช่วงนั้น ใครๆ ก็คงไม่กล้าเสี่ยงที่จะต่อกรกับ "นักเรียน นักเลง" ที่มีทั้งมีด มีหมิ่นสาม ปืน ระเบิด ฯลฯ และสารพัดอาวุธที่ถูกซุกซ่อนไว้ทั่วทุกมุม แม้แต่ระดับผู้หลักผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เอง ยังต้องกุมขมับกับปัญหารายวัน ที่สร้างความเดือดร้อน และความไม่ปลอดภัยให้กับประชาชนทั่วไป

แต่หลังจากที่นายถวิลเข้ามารักษาการแทนอธิการบดี เหตุการณ์ต่างๆ ดูเหมือนจะค่อยๆ ซาลง เพราะมาตรการเด็ดขาดที่รักษาการแทนอธิการบดีคนใหม่ ประกาศห้ามไม่ให้พกอาวุธ และจะสั่งพักการเรียนตั้งแต่ครั้งแรกที่ตรวจพบ และถ้ายังทำอีกจะสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษาทันที ทำให้ชาวทะเลาะวิวาทระหว่าง 2 สถาบันคู่อริ ดูจะค่อยๆ เงียบหายไป

ล่าสุด ไต่ยืนชื่อ "ถวิล พึ่งมา" อีกครั้ง เมื่อได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ซึ่งเป็นอธิการบดีคนที่ 8 ของ สจล.

"มติชน" เลยต้องขอเจาะใจอธิการบดี สจล. เกี่ยวกับการทำงานในฐานะ "มือปราบ" นักเรียน นักเลง จนมาถึงบทบาทใหม่ ในฐานะอธิการบดี สจล. รวมไปถึงหน้าที่หัวหน้าครอบครัว ว่าจะดู เด็ด เผ็ด มัน เหมือนงานในหน้าที่หรือไม่...

● มีนโยบายในการบริหารงาน สจล. อย่างไร?

สจล. มีแนวทางการก่อตั้งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไป คือให้ความสำคัญเรื่องเทคโนโลยี และต้องการผลิตบัณฑิตที่เชี่ยวชาญเรื่องเทคโนโลยี แต่การไปสูเป้าหมายตรงนั้นได้ มีแนวทางการดำเนินการสำคัญๆ คือเน้นเรื่องคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่ง สจล. จะทำตัวเองเหมือนโรงงานผลิตบัณฑิต ดังนั้น นักศึกษาที่เข้ามา จะต้องคัดเลือกให้ตรงกับเป้าหมายของสถาบัน และจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่องการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีทำให้การเรียนการสอนเข้มข้นขึ้น หมายถึง นักศึกษาสามารถดาวน์โหลดวิชาที่จะเรียนล่วงหน้าได้ ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยจะต้องจัดทำเครือข่ายต่างๆ ที่ให้นักศึกษากับอาจารย์สามารถติดต่อกันได้ด้วยเครื่องมือการเรียนการสอนที่ทันสมัย ที่ผ่านๆ มาผมได้ประกาศไปว่าจะเพิ่มงบประมาณอีก 10% ของรายได้สถาบัน เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นในห้องแล็บต่างๆ ให้ทันสมัยขึ้น และให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน

สจล. ตั้งเป้าว่าจะเป็นสถาบันการวิจัยของประเทศ ดังนั้น ต้องเร่งผลิตผลงานวิจัย ซึ่งการเร่งผลิตผลงานวิจัยจะมีองค์ประกอบหลายเรื่อง เรื่องแรกคือทุนวิจัย โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนทุนวิจัย 10% ของเงินรายได้สถาบัน จากที่ผ่านมา 5% และจะใช้ศักยภาพทั้งหมด ประสานหน่วยงานภายนอกสนับสนุนงบวิจัย โดยต่อไปจะทำเป็นระดับองค์กร ควบคุมคุณภาพงานวิจัยอย่างจริงจัง คนที่ทำงานวิจัยต้องมีผลงานมาแสดง ถ้าไม่มีผลงานวิจัยออกมาภายใน

“...เด็กที่เรียนที่ สจล. เราจะสอนงานในอนาคตให้อาจารย์นำงานวิจัยมาสอน เพราะงานวิจัยคืองานที่ผลิตสำหรับอนาคต เมื่อก่อนอาจารย์จะเอาตำรามาเขียนบนกระดาน แต่ต่อไป เราจะเอางานวิจัยมาวิเคราะห์ มาศึกษามากกว่าจะนั่งเรียนในห้อง...”

ปีแรก ปีที่ 2 และปีที่ 3 มหาวิทยาลัยจะไม่ให้งบวิจัย จนกว่าจะดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้น เรื่องการตีพิมพ์ผลงาน เมื่อก่อนติดปัญหาเงินสนับสนุนที่จะเดินทางไปแสดงผลงานวิจัยในต่างประเทศ จากนั้น สจล. จะกันเงินสนับสนุนให้อาจารย์ไปแสดงผลงานวิจัยมากขึ้น นอกจากนี้ สถาบันจะเป็นที่พึ่งของประเทศในทุกๆ ด้านที่เกิดปัญหา ยกตัวอย่างเช่น เมื่อมีปัญหาเรื่องวิทยุ โทรทัศน์ชุมชน หรือเรื่องโทรคมนาคม ก็จะมีผมเป็นคนให้ข้อมูลทางวิชาการโดยไม่มีข้อแม้ ถ้ามีเรื่องน่าทึ่ง อาจารย์จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จะเข้ามาช่วยต่อไปถ้าเกิดเรื่องต่างๆ ขอให้นึกถึง สจล. เราจะทำสถาบันเราให้เป็นที่ยังชีพของประชาชน

● วางทิศทางการเรียนการสอนอย่างไร?

สจล. จะไม่จัดหลักสูตรสะเปะสะปะแน่นอน ที่สำคัญทุกหลักสูตรจะถูกควบคุมโดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หรือที่คิวเอฟ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งกำหนดมาตรฐานตั้งแต่การผลิตหลักสูตร จำนวนอาจารย์

ประจำหลักสูตรอย่างเข้มข้น แต่ที่อยากให้ช่วยแก้ปัญหาคือ เราเป็นสถาบันเทคโนโลยี แต่การควบคุมยังเป็นมาตรฐานเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ซึ่งผมอยากให้ทั้งสองมาตรฐาน คำว่าสองมาตรฐานไม่ใช่ดีกับไม่ดี แต่หมายถึง มาตรฐานมหาวิทยาลัยทั่วไปกับมหาวิทยาลัยที่เน้นการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีอยู่หลายแห่งในประเทศไทย และอยากให้สถาบันเทคโนโลยีอยู่ตรงกลางเป็นที่พึ่งของนักเรียนที่อยากเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ทั้งจากสายสามัญ และสายอาชีพ ที่สำคัญ อยากให้สถาบันเทคโนโลยีต่างๆ เป็นที่พึ่งของสายอาชีพด้วย เพราะสายอาชีพมักบอกว่าไม่สามารถเรียนต่อปริญญาตรีที่ไหนได้ ผมอยากให้เขามีโอกาสเพราะเด็กสายอาชีพจะมีข้อดีข้อด้อยที่แตกต่างจากสายสามัญ

ผมเคยไปเรียนที่ประเทศญี่ปุ่น อาจารย์บอกว่าถ้าเราวิชาการอย่างเดียวเหมือนคนแขนขาด อ่านทฤษฎี รู้ทฤษฎี แต่ไม่เคยปฏิบัติ ขณะเดียวกันคนที่ปฏิบัติอย่างเดียวโดยที่ไม่ใส่ใจทฤษฎีที่มาสสนับสนุน ก็เหมือนคนตาบอด ดังนั้น ถ้าจะให้ดีต้องเอา

คนที่ครบองค์ประกอบมาประยุกต์ให้เข้ากัน ซึ่ง สจล. ตั้งใจจะนำจุดอ่อนของคนที่อยู่ในสายอาชีพที่อาจจะยังรู้ทฤษฎีน้อย มาปูพื้นความรู้ด้านทฤษฎีให้ ซึ่งเราจะทำได้ โดยก่อนหน้าที่ สจล. เคยเปิดรับเด็กสายอาชีพมาเรียน แต่ตอนหลัง สกอ. ยกเลิกการเรียนปริญญาตรีต่อเนื่องไป ซึ่งคนไม่เข้าใจคิดว่าปิดกันเขา แต่จริงๆ ไม่ได้ปิดกัน สจล. มีหลักสูตรของตัวเอง โดยเปิดโอกาสให้สายอาชีพมาเรียนกับ สจล. ในหลักสูตร 4 ปี แต่อาจต้องเสียเวลาไป 1 ปี ซึ่งเขาต้องยอมรับเราจะเอื้อให้เด็กเหล่านี้เข้าเรียน โดยให้เป็นเปอร์เซ็นต์สำหรับเด็กสายอาชีพโดยเฉพาะ และให้สอนเข้าเรียนแยกกับเด็กสายสามัญเพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ

● อยากให้เล่าตอนอยู่สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน?

ผมรักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีปทุมวัน 1 ปี กับ 10 เดือน ช่วงนั้นเป็นช่วงที่อธิการบดีถูกเปลี่ยนถึง 6 คน ภายในเวลา 2 ปี วันที่ประชุมสภาสถาบันครั้งหนึ่ง อธิการบดีคนก่อนหน้าผมบอกจะไม่เข้าประชุมสภาฯ ซึ่งอธิการบดีจะขาดประชุมสภาฯ ไม่ได้ เพราะเป็นตัวแทนสถาบัน

ที่จะไปคุมโครงข่ายโทรคมนาคม น่าจะใช้เด็กที่จบด้านเทคโนโลยีโดยตรง ซึ่งหลักสูตรต้องเปลี่ยนมาเน้นการปฏิบัติให้มากๆ แต่ขณะนั้นมีมหาวิทยาลัยกำหนดเนื้อหาหลักสูตรได้เองไม่เกิน 5% ทั้งที่หลักสูตรบางสาขาควรจะเน้นด้านการปฏิบัติ

● ต่อไปถ้าจะหาคนเก่งเทคโนโลยี ต้องนึกถึง สจล. ?

ตั้งใจให้เป็นแบบนั้น คิดว่าถ้าใครเก่งเทคโนโลยี ถือว่าได้เปรียบ เด็กที่เรียนที่ สจล. เราจะสอนงานในอนาคต ให้อาจารย์นำงานวิจัยมาสอน เพราะงานวิจัยคืองานที่ผลิตสำหรับอนาคต เมื่อก่อน อาจารย์จะเอาตำรามาเขียนบนกระดาน แต่ต่อไป เราจะเอางานวิจัยมาวิเคราะห์ มาศึกษามากกว่าจะนั่งเรียนในห้อง

● งานอะไรที่หนักใจ และต้องเร่งแก้ด่วน?

การบริหารจัดการบุคลากร เป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัส เพราะเราเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ซึ่งก่อนหน้าเป็นราชการ เมื่อเปลี่ยนแล้วจะมีบุคลากร 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นข้าราชการ และกลุ่มที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ทั้งอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ การดำเนินการ 2 กลุ่มนี้ไม่เหมือนกัน ข้าราชการจะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ส่วนพนักงานมหาวิทยาลัยจะเป็นไปตามระเบียบที่กรรมการสภาสถาบันกำหนด ดังนั้น เมื่ออะไรที่ไม่มีความเท่าเทียมกันทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม เช่น ข้าราชการ เป็นหัวหน้างานไม่ได้เนื่องจากมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ซึ่งกลุ่มข้าราชการก็จะคงกฎหมายออกมาสู้ ผมคิดว่าการจะแก้ปัญหาเรื่องนี้ ผู้บริหารต้องชัดเจน และต้องยุติธรรม บางอย่างที่เคยไม่ยุติธรรมมา ผมต้องทำให้เกิดความยุติธรรมหากอะไรที่เป็นความขัดแย้ง ผมจะแก้ไข

ตอนนั่งกลับบ้าน 2-3 ทุ่ม ภรรยาเริ่มบ่นเหมือนสมัยเป็นคอมมิวนิสต์ แต่ผมเป็นคนทำงานไม่ใช่คนบ้านงาน ต่อไปจะกระจายอำนาจไปสู่รองอธิการบดีคนอื่นฯ กระจายไปให้คอมมิวนิสต์ทุกคนให้ทำงานให้เต็มที่ แต่ถ้าเกิดความผิดพลาด ผมก็พร้อมรับผิดชอบด้วย แต่คนที่รับมอบอำนาจไปก็ต้องรับผิดชอบกับผมด้วยเช่นกัน โดยจะถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น ต่อไปในอนาคตงานที่ผมทำอยู่ก็จะเบาลง

● อยากให้เล่าตอนอยู่สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน?

ผมรักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีปทุมวัน 1 ปี กับ 10 เดือน ช่วงนั้นเป็นช่วงที่อธิการบดีถูกเปลี่ยนถึง 6 คน ภายในเวลา 2 ปี วันที่ประชุมสภาสถาบันครั้งหนึ่ง อธิการบดีคนก่อนหน้าผมบอกจะไม่เข้าประชุมสภาฯ ซึ่งอธิการบดีจะขาดประชุมสภาฯ ไม่ได้ เพราะเป็นตัวแทนสถาบัน

ต้องต่อสู้เพื่อสถาบัน ให้กรรมการสภาฯ ชักถาม ผมในขณะนั้นเป็นกรรมการสภาฯ ขอให้ถอดถอนอธิการบดี นายภสภาก็ไปคุยและอธิการบดีก็ยินดีลาออก นายภสภาก็เลยขอให้ผมเป็นต่อ เพราะผมเป็นคนเสนอให้ถอดถอน เหมือนขว้างงูไม่พันคอ ผมเลยต้องรับตำแหน่ง สภาฯ จึงทำเรื่องขอตัวมาอีก สจล. 6 เดือน ผมคิดว่า 6 เดือน จะเอาอยู่แต่ก็ไม่อยู่ ปัญหามากกว่าที่คิด

ปัญหาไม่เฉพาะภายในสถาบัน แต่เกิดจากรุ่นพี่ที่ออกไป เคยเป็นขาใหญ่ เป็นศิษย์ยังยึดถือระบบซีเนียร์ตี ซึ่งไม่รู้ว่ามีดีหรือถูก แต่ผมคิดว่าผิด เพราะเราอยู่ในสถาบันการศึกษา เช่น การจัดเชียร์ แล้วสอนน้องให้เกลียดซึ่งเพื่อนต่างสถาบัน เรื่องนี้จะเป็นขบวนการทะเลาะกันวิวาท ตอนหลังถึงขั้นเอาชีวิต ซึ่งผมในฐานะอาจารย์ที่กินเงินเดือนราชการมาตลอดชีวิต เห็นว่าเราจะปล่อยให้ให้อาจารย์ หรือสถาบันการศึกษาเป็นอย่างนี้ไม่ได้ จึงสั่งห้ามเชียร์ ปรากฏว่ามีความเห็นที่หลากหลาย ทั้งด้าน และเห็นด้วยพอหลังจาก 6 เดือน ก็ยังจบเรื่องไม่ได้ ต้องทำต่อ เพราะขณะนั้นการสรรหาอธิการบดีใหม่มีปัญหา โคนร่องเรียน จนผมเห็นว่าทุกอย่างเริ่มเงียบ และมีอธิการบดีคนใหม่ได้ผมจึงลาออกมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2555

● มีวิธีอย่างไรทำให้เหตุการณ์สงบได้?

หลายคนถามว่าทำอย่างไรสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันถึงเรียบร้อย ผมตอบว่าเล่าไม่ได้หรอก มันร้อยแปดอย่าง ทั้งห้ามพกอาวุธ เคลียร์ล็อกเกอร์ ใช้วิทยายุทธ์ต่างๆ ซึ่งอยู่ที่ตำรวจ อยู่ที่ฝ่ายการเมืองจะเข้ามาช่วยด้วย

● กลัวจะเกิดเหตุการณ์อีกหรือไม่?

ผมอยู่ตรงโน้น ผมทำเต็มที่ โคนชูทุกอาทิตย์ ไม่ใช่เด็กหรือคนข้างนอก จะฆ่าทั้งครอบครัว จะเผาบ้าน ถ้าเป็นทั่วไปหนีตั้งแต่ 3 เดือนแรกแล้ว แต่ถ้าถามว่าทำไมผมไม่หนี เพราะตั้งใจเข้าไปช่วยแก้ปัญหาทำไม่ได้หวังแก้ใคร เชื่อว่าความดีจะปรากฏ และความดีขึ้นกับปรากฏจริงๆ เพราะตอนผมอยู่ ไม่ว่าใครจะซุบซิบใจ ก็ยังไม่เคยมีที่ถูกประคบประหงมจริงๆ ผมเองไม่เคยทำ และไม่เคยหนี โทษศัพท์มาผมรับหมด เด็กพวกนี้ต้องเข้าใจเขา อย่างแรกคือความเป็นวัยรุ่นอยากเป็นผู้นำ และการเป็นผู้นำ มันต้องเป็นฮีโร่ ถ้าเดินไปไหนมีตัวล้อมตาม 7-8 คน มันดูเป็นฮีโร่ พวกนี้เป็นความพินัย ทุกคนต้องการอำนาจ แต่คนที่มียอำนาจแล้วหลงมักจะไปไม่รอด พวกนี้มักจะมีอำนาจแล้วหลง เพราะเป็นวัยรุ่น การมียอำนาจแล้วไม่หลง มันสุดยอดแล้ว ขณะใจตัวเองได้

● แม่บ้านทำอะไรหรือไม่?

ภรรยาผมเป็นคนแข็ง ภรรยาผมเคยเป็นคนคุมรถเมล์ สาย 1013 ลาดกระบัง-หัวตะเข้ ประวัตีโชกโชก คุมรถเมล์ กระเป๋ากับคนขับ ก็นักเลงอยู่แล้ว แต่ภรรยาผมคุมนักเลงอีกทีหนึ่ง มีอยู่วันหนึ่ง ผมถูกล้อมอยู่ในห้องทำงาน โทรไปหาภรรยา บอกว่ากลับมาเย็นหน่อย เขาก็ถามว่าทำไม ผมบอกว่านักศึกษาล้อมที่อยู่ รอตำรวจมาเคลียร์ก่อน แฟนผมก็บอกว่าอย่าไปยอมมัน พี่หวินจัดการมันเลย แต่ผมก็มาบอกกับแฟนกับลูกว่า ถ้ามีคนแปลกหน้า หรือมอเตอร์ไซด์อยู่หน้าบ้าน ให้ระวัง แฟนผมยิงปืนเป็น ผมเองก็เป็นนักยิงปืน

● ใครใจนักเลงกว่ากัน?

ภรรยาผม แต่เพราะใจนักเลงเลยไม่ค่อยดี คนเราต้องมีทั้งนี้ และนั่น ผมพบปืนแต่ไม่เคยใช้ปืนใคร และไม่เคยใช้ใครรู้ว่าผมพกปืน แต่แฟนผมไม่ได้ ตายเป็นตาย แต่ตีว่าเขาเป็นคนไม่ยุ่งกับใคร